

16. 3. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dohoda o vině a trestu z pohledu poškozeného

Cílem článku není detailní rozbor celkové právní úpravy institutu dohody o vině a trestu, ale jde zejména o přiblížení pozice poškozeného, kterému zákon v souvislosti se sjednáváním a schvalováním dohody o vině a trestu přiznává určitá procesní práva.

Dohoda o vině a trestu u nás vstoupila v život novelou trestního řádu (dále jen „tr. řád“) provedenou zákonem č. [193/2012](#) Sb., s účinností od 1.9.2012. Zákonnou úpravu dohody o vině a trestu lze dělit na dvě části, přičemž první týkající se samotného sjednávání dohody ve fázi vyšetřování byla vtělena do ustanovení v § 175a a § 175b tr. řádu, část druhá upravující postup schválení sjednané dohody soudem našla své místo v § 314o a násl. tr. řádu. Jedním z důvodů zmíněné novely tr. řádu bylo **vytvoření možnosti pro rychlejší uspokojení nároku poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení**[1]. V této souvislosti se mluví o dalším posunu od tradičně retributivní justice k justici restorativní, pro kterou je typické snazší a účelnější uspokojení nároků poškozených[2].

Pokud má dojít ke sjednání dohody o vině a trestu mezi obviněným, jenž musí být povinně zastoupený obhájcem, a státním zástupcem, je **povinností státního zástupce vyrozumět poškozeného o termínu takového jednání**. Toto neplatí v případě, že poškozený již dopředu prohlásil, že se vzdává svých procesních práv. **Zároveň státní zástupce musí poškozeného poučit, že nejpozději při prvním jednání o dohodě o vině a trestu musí uplatnit svůj nárok** (§ 175a odst. 2 tr. řádu).

Již při rozhodování státního zástupce o tom, zdali bude či nebude souhlasit s jednáním o dohodě o vině a trestu, by měl státní zástupce zvážit, jaký dopad bude mít sjednání dohody o vině a trestu na případný nárok poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. **Při samotném sjednávání dohody o vině a trestu zákon dále výslovně stanovuje povinnost státního zástupce dbát na zájmy poškozeného (§ 175a odst. 5 tr. řádu)**. Dosavadní praxe ukazuje, že klasickým důsledkem této povinnosti je vůle státních zástupců volit mírnější trest, tj. např. podmíněný trest odnětí svobody i v případech, kdy by obvykle v hlavním líčení požadovali nepodmíněný trest odnětí svobody, **a to právě s cílem zachovat lepší možnost poškozeného k uspokojení jeho nároku**. Taková varianta je jistě atraktivní pro mnoho obviněných. Jiným faktickým příkladem povinnosti státního zástupce dbát zájmu poškozeného může být skutečnost, že jednání o dohodě o vině a trestu je ze strany státního zástupce podmíněno uzavřením dohody o náhradě škody mezi obviněným a poškozeným apod.

Účast poškozeného u sjednávání dohody o vině a trestu není obligatorní a záleží pouze na poškozeném, zdali se jednání účastnit chce nebo ne. Pokud se poškozený účastní sjednávání dohody o vině a trestu, **má možnost vyjádřit se k rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení** (§ 175a odst. 5 tr. řádu).

V případě neúčasti poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu, který ovšem včas uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, je to státní zástupce, kdo jedná za poškozeného a může se s obviněným dohodnout na rozsahu a způsobu uspokojení nároku poškozeného až do výše uplatněného nároku (§ 175a odst. 5 poslední věta tr. řádu). Slovo „může“ se v tomto kontextu jeví jako nešťastně zvolené, neboť může vzbuzovat zdání, že se jedná pouze o právo státního zástupce jednat s obviněným o uspokojení nároku poškozeného. **Avšak jak již bylo výše uvedeno, státní zástupce má povinnost dbát zájmu poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu, což shodně uvádí i důvodová zpráva**[3].

Následně má státní zástupce povinnost doručit opis sjednané dohody o vině a trestu obviněnému, jeho obhájci a poškozenému (§ 175a odst. 7 tr. řádu). A tedy i poškozený, který se nezúčastnil sjednávání dohody o vině a trestu, má možnost seznámit se, jak bylo naloženo s jeho uplatněným nárokem na náhradu škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení. Jinak v praxi z důvodu hospodárnosti dochází k doručení přítomným osobám přímo po sjednání dohody o vině a trestu.

Pokud by státní zástupce zcela opomenul svou povinnost hájit zájmy absentujícího poškozeného při sjednání dohody o vině a trestu, lze si těžko představit, že by taková dohoda o vině a trestu byla soudem schválena, neboť dle § 314r odst. 2 tr. řádu soud **neschválí dohodu o vině a trestu, je-li nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení**. Také nelze opomenout skutečnost, že samotný **poškozený má možnost se při veřejném zasedání v rámci řízení o schválení dohody o vině a trestu vyjádřit** (§ 314q odst. 4 tr. řádu), přičemž v rámci tohoto vyjádření nepochybně může poukázat na to, že při sjednávání dohody o vině a trestu nebylo dostatečně dbáno na jeho řádně a včasné uplatněný nárok.

Z osobní zkušenosti, kdy jsem se zúčastnil jako zmocněnec poškozeného cca 10 sjednávání dohod o vině a trestu, mohu uvést, že vyřízení trestní věci uzavřením dohody o vině a trestu má pozitivní efekt pro uspokojení nároku poškozeného. Samotná možnost či naděje na uložení nižšího trestu v rámci sjednání dohody o vině a trestu pozitivně stimuluje většinu obviněných k rychlejšímu uspokojení nároku poškozeného. V polovině případů ze zmíněných 10 dohod o vině a trestu došlo nakonec k uspokojení nároku poškozeného ještě dříve, než soud schválil odsuzujícím rozsudkem takto uzavřené dohody o vině a trestu. Z pohledu poškozeného je tedy sjednání dohody o vině a trestu jistě výhodné a lze si pouze přát, aby tento dosud upozaděný institut trestní práva byl využíván v praxi častěji

Mgr. Tomáš Hájek,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946

Fax: +420 224 941 940

e-mail: advokati@akbsn.eu

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [193/2012](#) Sb. - [cit. 15. 2. 2018] - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav, ŘÍHA, Jiří, ŠÁMALOVÁ, Milada, ŠKVAJN, Petr. Trestní řád I, II, III. 7.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2257. ISBN 978-80-7400-465-0.

[3] Důvodová zpráva k zákonu č. [193/2012](#) Sb. - [cit. 15. 2. 2018] - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)